

Učimo kroz putovanje - Počitelj, Radmilja i Stolac

- Ciljna grupa: učenici V razreda
- Datum realizacije: 10. 4. 2026. godine
- Nastavnice: Elma Krvavac i Sadeta Grebović
- Mjesto realizacije: Počitelj, Radmilja i Stolac

OBLAST:

- Čitalačka pismenost, socijalne kompetencije i međupredmetno učenje kroz iskustvenu i terensku nastavu
- Realizovana nastavna praksa zasnivala se na povezivanju nastavnih sadržaja sa neposrednim iskustvom učenika. Kroz posjetu Počitelju, Radmilji i Stocu učenici su imali priliku da nastavne sadržaje upoznaju, istražuju i dožive u autentičnom prostoru.
- Poseban značaj aktivnosti ogleda se u povezivanju čitalačke, jezičke, kulturne, socijalne i funkcionalne pismenosti, uz aktivno učešće učenika u individualnom i timskom radu.

POLAZIŠTE – ZAŠTO JE PRAKSA REALIZOVANA?

- Učenici V razreda dolaze iz različitih socijalnih, porodičnih i obrazovnih sredina. Uočena je potreba za dodatnim podsticanjem motivacije za učenje, razvoja radnih navika, samopouzdanja, komunikacijskih vještina i osjećaja pripadnosti grupi.
- Tradicionalni oblici rada nisu uvijek dovoljni da se svi učenici aktivno uključe u proces učenja. Zbog toga je bilo potrebno nastavne sadržaje približiti učenicima kroz iskustvo, istraživanje, igru, kretanje i saradnju.
- Poseban akcenat stavljen je na inkluzivnost, međusobno uvažavanje i emocionalnu podršku, kako bi svaki učenik imao mogućnost da doprinese radu grupe i doživi uspjeh.
- Terenska nastava odabrana je kao pogodan način da se učenicima omogući da ono što uče u učionici povežu sa stvarnim prostorom, historijom, kulturnom baštinom i ljudskim pričama.

CILJNA GRUPA:

- Ciljnu grupu činili su učenici V razreda JU „Osnovna škola Blagaj“.
- Učenici se međusobno razlikuju prema interesovanjima, sposobnostima, iskustvima i potrebama za podrškom. Većina učenika posebno je motivisana aktivnostima koje uključuju igru, istraživanje, kretanje, kreativno izražavanje i rad u grupi.
- Praksa je osmišljena tako da omogući aktivno učešće svih učenika, uz ravnopravnu raspodjelu zadataka i odgovornosti.

Učenici su bili podijeljeni u tri tima:

- Crveni tim
- Plavi tim
- Zeleni tim
- Svaki tim dobio je notes i hemijske olovke u boji svog tima. Učenici su tokom aktivnosti zajednički donosili odluke, raspoređivali uloge i pomagali jedni drugima.
- Uloge u timu bile su: pisac, govornik, fotograf i istraživač.
- Na kraju pojedinih aktivnosti timovi su dobijali simbolične bodove za tačnost, kreativnost i saradnju.

CILJEVI PRAKSE

Realizacijom nastavne prakse nastojalo se:

- povezati teorijska znanja sa praktičnim iskustvom;
- razvijati čitalačku i funkcionalnu pismenost;
- razvijati sposobnost opažanja, opisivanja, zaključivanja i interpretacije;
- razvijati komunikacijske vještine na bosanskom i engleskom jeziku;
- podsticati aktivnu upotrebu jezika u realnim životnim situacijama;
- razvijati interkulturalne kompetencije;
- jačati svijest o značaju očuvanja kulturno-historijske baštine;
- razvijati toleranciju, zajedništvo i kulturu mira;
- podsticati kreativno izražavanje;
- razvijati timski rad i socijalne vještine;
- jačati samopouzdanje kroz aktivno učešće i javno izlaganje;
- razvijati empatiju i osjećaj pripadnosti;
- podsticati učenike na učenje kroz igru, istraživanje i iskustvo;
- omogućiti učenicima da konkretno dožive nastavne sadržaje kroz prostor i vrijeme.

MEĐUPREDMETNA KORELACIJA:

Praksa je realizovana kroz povezivanje više nastavnih područja:

- Bosanski jezik i književnost – čitanje, slušanje, prepričavanje, opisivanje, pisanje putopisa, dnevnika i priča;
- Engleski jezik – usvajanje i upotreba novog vokabulara u realnim situacijama, opisivanje prostora i objekata;
- Društvo – upoznavanje historijskih, kulturnih i društvenih karakteristika prostora;
- Likovna kultura – kreativno izražavanje kroz crtanje, izradu plakata i interpretaciju motiva sa terena;
- Matematička pismenost – snalaženje u prostoru, procjenjivanje udaljenosti i veličina te logičko povezivanje informacija;
- Informatička pismenost – fotografisanje, izrada digitalnog vodiča i kreiranje kviza.

RAZVIJANE KOMPETENCIJE:

Čitalačka i jezička pismenost

Učenici su razvijali:

- razumijevanje legendi i historijskih priča;
- slušanje sa razumijevanjem;
- prepričavanje sadržaja vlastitim riječima;
- povezivanje pročitano i čuto sa onim što su vidjeli;
- opisivanje prostora, objekata i događaja;
- proširivanje vokabulara;
- pisano izražavanje kroz putopise, priče i poruke.

Matematička i prostorna pismenost

Učenici su razvijali:

- snalaženje u prostoru;
- procjenjivanje udaljenosti i veličina;
- uočavanje prostornih odnosa;
- logičko povezivanje informacija;
- rješavanje zadataka kroz igru i istraživanje.
- Socijalne i emocionalne kompetencije

Poseban značaj dat je razvoju:

- saradnje;
- komunikacije;
- tolerancije;
- međusobnog uvažavanja;
- odgovornosti;
- empatije;
- samopouzdanja;
- sposobnosti donošenja zajedničkih odluka.

REALIZOVANE AKTIVNOSTI NA TERENU:

- Tokom posjete realizovan je niz interaktivnih, istraživačkih i kreativnih aktivnosti kroz koje su učenici učili neposredno, posmatranjem, razgovorom, igrom i timskim radom.
- U aktivnosti „**Vodič za 5 minuta**“ učenici su u parovima pripremali kratke prezentacije o lokalitetima koje su posjetili. Pri tome su birali najvažnije informacije, koristili novi vokabular poput *fortress, tower, river* i razvijali sigurnost u javnom nastupu. Pojedini učenici su se ohrabрили da svoje prezentacije predstave i na engleskom jeziku.
- Kroz **fotografisanje i izradu razrednog vodiča** učenici su bilježili zanimljive detalje – kule, vrata, kamene ulice, mostove i motive iz prirode. Fotografije su kasnije korištene za opisivanje, izradu digitalnog vodiča i kreiranje kvizova.
- U aktivnosti „**Mali arheolozi**“ učenici su istraživali predmete i razgovarali o njihovoj namjeni i načinu života ljudi u prošlosti. Kroz aktivnost „**Pogodi gdje sam**“ fotografije različitih lokacija pretvorili su u kviz, pri čemu su opisivali mjesta i koristili engleski jezik. U „**Pričaonici**“ slušali su legendu o sahat-kuli, prepričavali je vlastitim riječima i pisali vlastite verzije priče, čime su razvijali jezičke i kreativne vještine.
- Posebno zanimljive bile su aktivnosti „**Lov na detalje**“, „**Pogodi građevinu**“ i „**Foto-izazov**“, kroz koje su učenici istraživali prostor, uočavali detalje, opisivali građevine i razvijali pažnju, kreativnost i timski duh. Na ovaj način terenski rad je povezan sa učenjem i aktivnostima koje su kasnije realizovane u učionici.

AKTIVNOSTI U STOCU I NA RADIMLJI

- Tokom posjete Stocu i Radimlji posebna pažnja posvećena je kulturno-historijskoj baštini, stećcima, mostovima i legendama. U aktivnosti „**Tajni jezik kamenja**“ učenici su posmatrali i tumačili simbole na stećcima te osmišljavali vlastite poruke koje bi ostavili budućim generacijama. Na taj način povezivali su prošlost i sadašnjost i kroz kreativno izražavanje govorili o prijateljstvu, porodici, prirodi i životu.
- Uz rijeku Bregavu učenicima je ispričana legenda o **Sari i Salki**. Budući da u razredu imamo učenika Salka, učenici su ga kroz šaljivu i pozitivnu interakciju „proglasili junakom priče“.
- Nakon toga učenici su u timovima osmišljavali nazive mostova, njihovo značenje i poruke. Crveni tim osmislio je „**Most prijateljstva**“ sa porukom „Pravi prijatelji uvijek nađu put jedni do drugih“, Zeleni tim „**Most ljubavi**“ – „Ljubav je jača od svih prepreka“, dok je Plavi tim izabrao naziv „**Most snova**“ – „Vjeruj u sebe i pređi svaki most“.
- Kroz ove aktivnosti učenici su učili kako izraziti i obrazložiti svoje mišljenje, slušati i uvažavati ideje drugih, ali i razvijali kreativnost, empatiju, saradnju i osjećaj zajedništva.

REALIZACIJA AKTIVNOSTI U UČIONICI

- Terenska nastava nije završena povratkom u školu. Aktivnosti su nastavljene u učionici kroz razgovor o doživljenom iskustvu, pisanje putopisa i kratkih priča, izradu plakata, crtanje i interpretaciju motiva sa stećaka, opisivanje fotografija i izradu digitalnog vodiča. Učenici su pripremali i prezentovali rezultate timskog rada, te učestvovali u kvizu „Guess where I am“.
- Kroz razgovor i zajedničku refleksiju učenici su izdvajali ono što su naučili i što im je bilo posebno zanimljivo. Na ovaj način iskustvo sa terena povezano je sa nastavnim sadržajima, a učenicima je omogućeno da stečena znanja dodatno utvrde i izraze kroz različite oblike kreativnog rada.

OSTVARENI ISHODI

Materijalni ishodi

- Učenici su izradili i koristili različite materijale i sadržaje nastale tokom terenske nastave: fotografije lokaliteta, digitalni vodič, plakate, učeničke zapise, poruke inspirisane stećcima, kvizove i kratke prezentacije.

Obrazovni ishodi

- Učenici su unaprijedili sposobnost razumijevanja i interpretacije tekstova, legendi i historijskih sadržaja, razvijali vještine prepričavanja i opisivanja, proširili vokabular na bosanskom i engleskom jeziku te povezivali stečena znanja sa neposrednim iskustvom. Razvijali su sposobnost opažanja, zaključivanja i primjene znanja u novim situacijama.

Funkcionalni ishodi

- Učenici su razvijali sposobnost timskog rada, preuzimanja odgovornosti i donošenja zajedničkih odluka. Unaprijedili su komunikacijske vještine kroz javno predstavljanje, korištenje jezika u realnim situacijama i prezentovanje vlastitih ideja. Kroz kreativne i digitalne aktivnosti razvijali su samostalnost, sigurnost i samopouzdanje.

UTISCI UČENIKA

Učenici su pokazali veliko interesovanje, motivaciju i oduševljenje tokom realizovanih aktivnosti. Posebno im se dopalo što su imali priliku učiti izvan učionice, kroz igru, istraživanje, razgovor i timski rad.

Neki od njihovih utisaka bili su:

- „Osjećao sam se kao da sam ušao u prošlost!“
- „Najviše mi se svidjelo što smo učili, a nismo ni znali da učimo.“
- „Ja sam bio vodič i pričao sam na engleskom!“
- „Stećci su kao poruke iz prošlosti.“
- „Mostovi su kao ljudi, spajaju nas.“
- „Nisam znao da historija može biti ovako zanimljiva.“
- „Sada znam šta znači fortress!“
- „Ovo mi je bio najbolji školski dan!“
- „Sad znam da most nije samo za prelazak nego i za spajanje ljudi.“
- „Volio bih opet ići i učiti ovako.“
- „Učenje napolju je puno bolje nego u učionici!“
- „Bilo je super jer smo radili kao tim!“

Učenički komentari pokazuju da je terenska nastava kod učenika probudila interesovanje za učenje, ali i osjećaj zadovoljstva, pripadnosti i ponosa zbog vlastitog doprinosa zajedničkom radu.

Prilozi:

Ul. Pozorišna 13
75 000 Tuzla B&H
Tel. +387 (0)61 141 409
+387 (0)61 146 306
+387 (0)61 139 619
muios@bih.net.ba

MIOS Tuzla
www.ioskole.net

Međunarodno udruženje "Interaktivne otvorene škole" (MIOS), Tuzla

Tel. +387 (0)61 141 409; +387 (0)61 146 306; +387 (0)61 139 619/ Reg. br.: 4209639050000

muios@bih.net.ba - www.ioskole.net
